

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Son dönemde Türkiye'de ırkçı ve faşizan söylemlerin tırmanışa geçtiğine dair pek çok endişe verici örnek yaşanmaktadır. Özellikle Kürt sorununda yeni bir "çözüm süreci" ya da barış ikliminin oluşmaya başladığı bu günlerde dahi, ırkçı nefret söylemleri ve eylemleri devam etmektedir. Sosyo-politik araştırma verileri, yılın sadece ilk çeyreğinde basına yansıyan en az 50 nefret ve ayrımcılık vakasının 43'ünün doğrudan Kürt kimliğine ve diline yönelik olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, ırkçılık ve nefret temelli saldırıların artık münferit olaylar olmaktan çıkıp yapısal bir karakter kazandığını, sistematik bir hale geldiğini göstermektedir.

Bu endişe verici gidişatın son örneklerinden biri, kalp cerrahı ve akademisyen Prof. Dr. Bengi Başer'in sosyal medyada yaptığı bir paylaşım ile yaşanmıştır. Başer, "insan alt türleri" gibi son derece ağır ve ayrımcı bir ifade kullanarak, belli bir topluluğu biyolojik olarak aşağılayan ve insanlık dışılaştıran bir dil kurmuştur. Bu söylem, yalnızca bireysel bir önyargının değil, aynı zamanda bir toplumsal kesime dönük organize nefretin dışavurumu olarak okunmalıdır.

Bu paylaşımın ardından Diyarbakır Barosu ve DEM Parti tarafından suç duyurusunda bulunulmuş; Başer'in ifadelerinin Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "nefret ve ayrımcılık" ile "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlarını oluşturduğu ifade edilmiştir. Bu başvurularda, kullanılan dilin bir halkı topluca suçla ilişkilendirdiği, etnik kimliğe dayalı aşağılamada bulunduğu ve bir arada yaşamı doğrudan tehdit ettiği açık biçimde vurgulanmıştır. Anayasa'da güvence altına alınan eşitlik, onur ve insan haysiyeti ilkeleriyle açıkça çelişen bu söylemin, aynı zamanda yeni bir barış sürecinin inşasına da ciddi zarar verdiği ortadadır.

Prof. Dr. Bengi Başer'in bir akademisyen ve hekim olması, bu sözlerin toplum üzerindeki etkisini daha da ağırlaştırmaktadır. Zira bu tür unvanlara sahip kişilerin kamuoyunda oluşturduğu güven ve etkileyicilik düzeyi yüksektir. Bu nedenle, etik dışı ifadelerin bu alanlarda dile getirilmesi, yalnızca yasal değil aynı zamanda mesleki ve idari yaptırımları da gerektirmektedir. Bu bağlamda, meslek odaları, üniversiteler ve ilgili bakanlıkların da sorumluluk üstlenmesi gerektiği açıktır.

Toplumsal barışa en çok ihtiyaç duyulan bir dönemde, ırkçılığı normalleştiren veya teşvik eden hiçbir davranış görmezden gelinmemelidir. Irkçılık ve nefret suçları yalnızca hedef alınan kesimleri değil, tüm toplumu zehirlemektedir. Bu nedenle savcıların derhal harekete geçmesi, cezasızlığın son bulması ve nefret söylemine karşı kararlı bir mücadele yürütülmesi hayati önemdedir. Akademiden medyaya, sağlıktan güvenliğe kadar her alanda ayrımcılıkla mücadele

edilmesi; bu tür söylemlerin yalnızca eleştirilmekle kalmayıp etkin biçimde cezalandırılması gerekmektedir.

Bu bağlamda

- 1- Prof. Dr. Bengi Başer'in sosyal medyada kullandığı "insan alt türleri" ifadesi nedeniyle hakkında bir adli soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa hangi aşamada? Başlatılmadıysa gerekçesi nedir?
- 2- Prof. Dr. Bengi Başer'in söz konusu paylaşımı hakkında, herhangi bir suç duyurusundan bağımsız olarak savcılık makamlarınca doğrudan (resen) bir soruşturma başlatılmış mıdır?
- 3- 2023 ve 2024 yıllarında Türk Ceza Kanunu'nun 216. ve 122. maddeleri kapsamında kaç soruşturma ve kovuşturma yürütülmüştür? Bu süreçlerde kaç kişi hakkında iddianame düzenlenmiş, kaç dava mahkûmiyetle sonuçlanmıştır?
- 4- Son beş yıl içinde (2020–2025) Kürt yurttaşlara yönelik nefret söylemi, ayrımcılık, halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama fiilleri kapsamında kaç adli soruşturma açılmıştır? Bu soruşturmanın kaç kamu davasına dönüşmüş, kaç tanesi mahkûmiyet ile sonuçlanmıştır? Bu suçlar kapsamında hüküm giyenlerin sayısı nedir?
- 5- Kürtlere yönelik ırkçı nefret söylemlerine ilişkin cezasızlık algısının yaygınlaştığına dair kamuoyundaki eleştiriler dikkate alındığında, Bakanlığınız bu durumla mücadele etmek için herhangi bir politika ya da eylem planı yürütmekte midir?
- 6- Bakanlığınızın elinde, etnik kimliğe dayalı nefret suçları (özellikle Kürt yurttaşlara yönelik) ile ilgili olarak düzenli bir istatistik sistemi mevcut mudur? Mevcut değilse, bu tür suçların görünür hale getirilmesi ve önlenmesi için neden böyle bir veri sistemi kurulmamaktadır?
- 7- Mevzuatın yetersiz kaldığı durumlarda, nefret suçlarına ilişkin cezai düzenlemelerin kapsamını genişletmek ya da etkinleştirmek amacıyla yeni bir yasa teklifi veya mevzuat çalışması yapılmakta mıdır?
- 8- Nefret suçlarıyla mücadelede caydırıcılığı artırmak amacıyla, hâkim ve savcılarının farkındalığını artırmaya dönük özel eğitim programları ya da kamuoyu bilinçlendirme kampanyaları planlanmakta mıdır?
- 9- Akademisyenler ve sağlık çalışanları gibi kamuoyu nezdinde etkili kişilerin nefret içerikli söylemlerde bulunmaları durumunda, cezai yaptırımlar dışında mesleki ve idari yaptırımların işletilmesi için Bakanlığınızın ilgili kurumlarla (YÖK, Sağlık Bakanlığı, Tabip Odaları vb.) iş birliği yapma yönünde bir politikası var mıdır?
- 10- Prof. Dr. Bengi Başer'in akademik unvanı ve sağlık çalışanı sıfatı göz önünde bulundurularak, adli sürecin yanı sıra bağlı olduğu kurumlara idari bildirim yapılması yönünde herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?